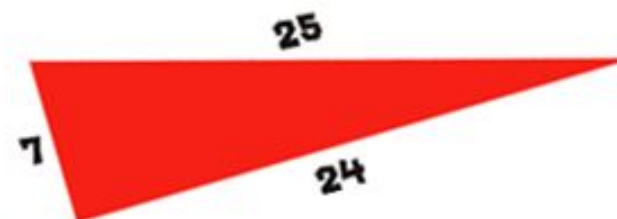
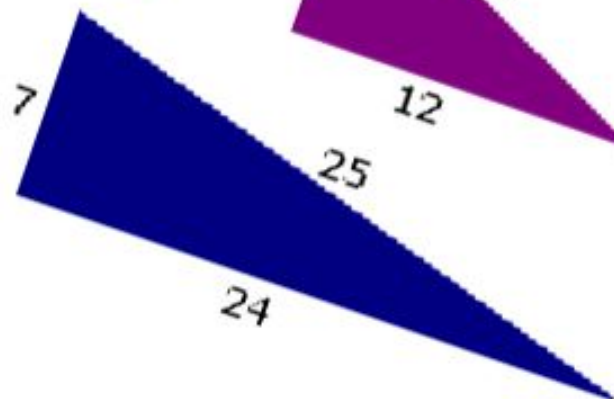
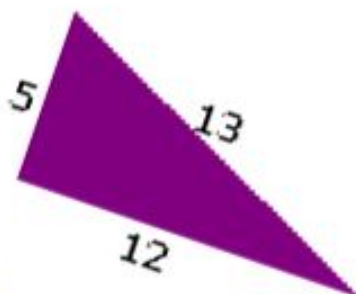
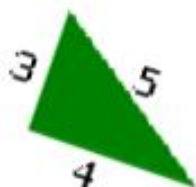
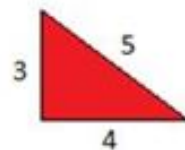
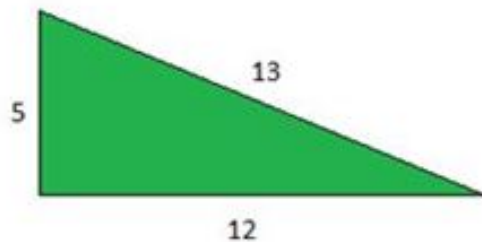
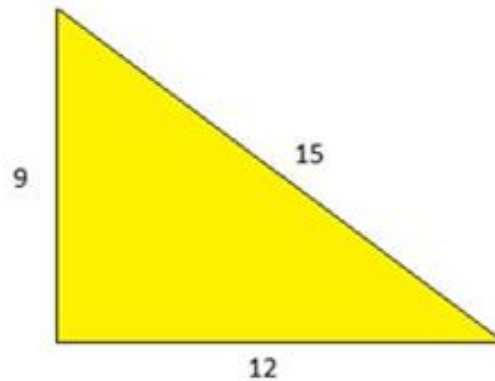
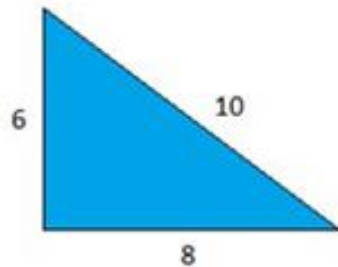

Trójki pitagorejskie

Trójkąt Pitagorejski

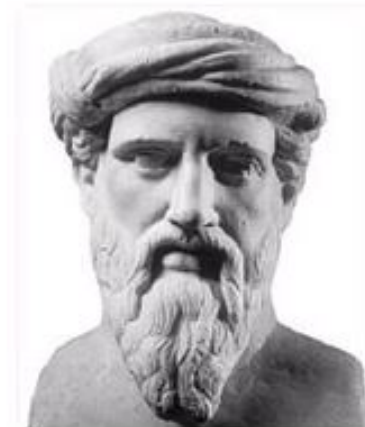
Trójkąty pitagorejskie

Trójkąt pitagorejski, to taki trójkąt, którego boki są wyrażone liczbami naturalnymi a , b , c związanymi warunkiem: $a^2 + b^2 = c^2$. Będą to, jak wiemy trójkąty prostokątne. Znany jest trójkąt egipski o bokach wyrażonych liczbami 3, 4 i 5. W Egipcie wiedzano, że jest to trójkąt prostokątny, i używano go do wyznaczania kątów prostych przy odnawianiu granic gruntowych zmywanych dorocznymi wylewami Nilu. Pitagoras przekazał nam związek między bokami trójkąta egipskiego, wyrażony wzorem $3^2 + 4^2 = 5^2$.

Historia

Jednym z najbardziej znanych i znaczących osiągnięć szkoły pitagorejskiej jest twierdzenie Pitagorasa. Sama nazwa może być jednak myląca, ponieważ nie można z całą pewnością stwierdzić, czy autorem tego twierdzenia był Pitagoras. Nie zachowały się bowiem żadne jego pisma, a częstą praktyką było w tamtych czasach powoływanie się uczniów na autorytet mistrza. Nie ulega jednak wątpliwości, że dowód twierdzenia powstał w szkole pitagorejskiej.

Pitagoras

Własności

Jeżeli trójka (a, b, c) jest pitagorejska, to jest nią też (da, db, dc) , dla dowolnej liczby całkowitej dodatniej d . Trójkę pitagorejską nazywamy **pierwotną**, jeśli a, b i c nie mają wspólnego dzielnika większego od 1. Zatem z każdej trójki pitagorejskiej możemy uzyskać pierwotną przez podzielenie jej przez największy wspólny dzielnik i dowolną trójkę pitagorejską możemy otrzymać z pierwotnej przez pomnożenie jej wszystkich trzech elementów przez odpowiednią tę samą liczbę całkowitą dodatnią.

Jeżeli $m > n$ są liczbami naturalnymi to:

$$a = m^2 - n^2$$

$$b = 2 \cdot m \cdot n$$

$$c = m^2 + n^2$$

Jest trójką pitagorejską. Jest ona pierwotna wtedy i tylko wtedy, gdy m i n są względnie pierwsze i ich suma jest liczbą nieparzystą. Trójki pitagorejskiej $(9, 12, 15)$, jak również wielu innych, w ten sposób nie otrzymamy, ale każda trójka pierwotna (być może po zamianie a i b) powstaje tą drogą z jedynej pary liczb względnie pierwszych $m > n$. Stąd wniosek, że istnieje nieskończenie wiele pierwotnych trójek pitagorejskich.

Własności

Jeżeli trójka (a, b, c) jest pitagorejska, to jest nią też (da, db, dc) , dla dowolnej liczby całkowitej dodatniej d . Trójkę pitagorejską nazywamy **pierwotną**, jeśli a, b i c nie mają wspólnego dzielnika większego od 1. Zatem z każdej trójki pitagorejskiej możemy uzyskać pierwotną przez podzielenie jej przez największy wspólny dzielnik i dowolną trójkę pitagorejską możemy otrzymać z pierwotnej przez pomnożenie jej wszystkich trzech elementów przez odpowiednią tę samą liczbę całkowitą dodatnią.

Jeżeli $m > n$ są liczbami naturalnymi to:

$$a = m^2 - n^2$$

$$b = 2 \cdot m \cdot n$$

$$c = m^2 + n^2$$

Jest trójką pitagorejską. Jest ona pierwotna wtedy i tylko wtedy, gdy m i n są względnie pierwsze i ich suma jest liczbą nieparzystą. Trójki pitagorejskiej $(9, 12, 15)$, jak również wielu innych, w ten sposób nie otrzymamy, ale każda trójka pierwotna (być może po zamianie a i b) powstaje tą drogą z jedynej pary liczb względnie pierwszych $m > n$. Stąd wniosek, że istnieje nieskończenie wiele pierwotnych trójek pitagorejskich.

Własności

Jeżeli trójka (a, b, c) jest pitagorejska, to jest nią też (da, db, dc) , dla dowolnej liczby całkowitej dodatniej d . Trójkę pitagorejską nazywamy **pierwotną**, jeśli a, b i c nie mają wspólnego dzielnika większego od 1. Zatem z każdej trójki pitagorejskiej możemy uzyskać pierwotną przez podzielenie jej przez największy wspólny dzielnik i dowolną trójkę pitagorejską możemy otrzymać z pierwotnej przez pomnożenie jej wszystkich trzech elementów przez odpowiednią tę samą liczbę całkowitą dodatnią.

Jeżeli $m > n$ są liczbami naturalnymi to:

$$a = m^2 - n^2$$

$$b = 2 \cdot m \cdot n$$

$$c = m^2 + n^2$$

Jest trójką pitagorejską. Jest ona pierwotna wtedy i tylko wtedy, gdy m i n są względnie pierwsze i ich suma jest liczbą nieparzystą. Trójki pitagorejskiej $(9, 12, 15)$, jak również wielu innych, w ten sposób nie otrzymamy, ale każda trójka pierwotna (być może po zamianie a i b) powstaje tą drogą z jedynej pary liczb względnie pierwszych $m > n$. Stąd wniosek, że istnieje nieskończenie wiele pierwotnych trójek pitagorejskich.

JAK ICH SZUKAĆ?

Mówimy, że trzy liczby naturalne a , b , c tworzą trójkę pitagorejską, jeśli spełniają równość

$$a^2 + b^2 = c^2$$

Archeolodzy znaleźli glinianą tabliczkę, na której starożytni Babilończycy zapisali listę takich trójek już tysiąc lat przed Pitagorasem!

Przykłady trójek pitagorejskich:

3,4,5 6,8,10 5,12,13

Odkrycie ogólnej metody znajdowania trójek pitagorejskich przypisuje się greckiemu matematykowi Diofantosowi (III w. n.e.).

Jeśli n i k są liczbami naturalnymi i $n > k$, to liczby:

$$a = n^2 - k^2, b = 2nk, c = n^2 + k^2$$

spełniają zależność $a^2 + b^2 = c^2$.

